

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B**

NÕUKOGU DIREKTIIV 93/13/EMÜ,
5. aprill 1993,
ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes
 (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/83/EL, 25. oktoober 2011	L 304	64	22.11.2011
► <u>M2</u>	Euroopa Parlamendi Ja Nõukogu Direktiiv (EL) 2019/2161, 27. november 2019	L 328	7	18.12.2019

Parandatud:

- **C1** Parandus, ELT L 17, 19.1.2023, lk 100 (93/13/EMÜ)
 ► **C2** Parandus, ELT L 137, 25.5.2023, lk 72 (93/13/EMÜ)

NÕUKOGU DIREKTIIV 93/13/EMÜ,
5. aprill 1993,
ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes

Artikkel 1

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis käsitlevad ebaõiglasi tingimusi müüja või teenuste osutaja ning tarbija vahel sõlmitud lepingutes.

2. Lepingutingimused, mis põhinevad kohustuslikel põhikirjasätetel või õigusnormidel ning nende rahvusvaheliste konventsioonide sätetel või põhimõtetel, millega liikmesriigid või ühendus on ühinenud, eelkõige transpordi valdkonnas, ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.

Artikkel 2

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *ebaõiglaste tingimused* — artiklis 3 kindlaksmääratud lepingutingimused;
- b) *tarbija* — füüsiline isik, kes käesoleva direktiiviga hõlmatavate lepingute raames toimib eesmärkidel, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus- ega kutsetegevusega;
- c) ►C2 *müüja või teenuste osutaja* — füüsiline või juriidiline isik, kes ◄ käesoleva direktiiviga hõlmatavate lepingute raames toimib eesmärkidel, mis on seotud tema kaubandus-, majandus- või kutsetegevusega, olenemata sellest, kas ettevõtte on era- või riigiomanduses.

Artikkel 3

1. Lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, loetakse ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsutakse esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.

2. Tingimust ei loeta kunagi eraldi kokkulepituks, kui see on eelnevalt koostatud ning tarbija ei ole seetõttu saanud tingimust sisuliselt mõjutada, eriti eelnevalt koostatud tüüplepingute puhul.

Asjaolu, et tingimuse teatavad aspektid või üks konkreetne tingimus on eraldi kokku lepitud, ei välista käesoleva artikli kohaldamist lepingu ülejäänud osa suhtes, kui lepingu üldhinnangu põhjal selgub, et leping on ikkagi eelnevalt koostatud tüüpleping.

▼B

Kui müüja või teenuste osutaja väidab, et tüüptingimus on eraldi kokku lepitud, langeb selle tõendamiskohustus temale.

3. Lisa sisaldab soovituslikku ja mittetäielikku loetelu tingimustest, mida võib pidada ebaõiglasteks.

Artikkel 4

1. Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, võetakse lepingutingimuse hindamisel arvesse lepingu sõlmimise objektiks oleva kauba või teenuse laad ning viidatakse lepingu sõlmimisel kõigile sellega kaasnevatele asjaoludele ning kõigile teistele kõnealuse või muu lepingu tingimustele, millest see sõltub.

▼C1

2. Tingimuste õiglase või ebaõiglase iseloomu hindamine ei ole seotud lepingu põhiobjekti mõiste ega hinna ja tasu piisavusega võrreldes vastutehinguna pakutavate teenuste või kaubaga, kui kõnealused tingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles.

▼B*Artikkel 5*

Lepingutes, mille kõik või teatavad tarbijale pakutavad tingimused esitatakse kirjalikult, peavad kõnealused tingimused olema koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles. Kui tingimuse tähenduse suhtes on kahtlusi, tuleb kohaldada tarbijale kõige soodsamat tõlgendust. Seda tõlgendamiseeskirja ei kohaldata artikli 7 lõikega 2 ettenähtud menetluste puhul.

Artikkel 6

1. Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on oma siseriiklike õigusaktide alusel tarbijaga sõlminud, ei ole tarbijale siduvad ning leping on kõnealustel tingimustel lepinguosalistele jätkuvalt siduv ainult juhul, kui seda on võimalik jätkata nii, et see sisaldab ebaõiglasi tingimusi.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tarbija ei kaota käesoleva direktiiviga pakutavat kaitset põhjusel, et lepingu suhtes kohaldatavaks õiguseks valitakse kolmanda riigi õigus, kui leping on ühe või mitme liikmesriigi territooriumiga tihedalt seotud.

Artikkel 7

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.

2. Lõikes 1 nimetatud vahendite hulka kuuluvad sätted, mille kohaselt isikud ja organisatsioonid, kellel on liikmesriigi õiguse alusel õigustatud huvi tarbijat kaitsta, võivad kooskõlas siseriikliku õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, kes otsustavad üldiseks kasutamiseks mõeldud lepingutingimuste ebaõigluse üle ning võivad kohaldada asjakohaseid ja tõhusaid vahendeid, et lõpetada selliste tingimuste jätkuv kasutamine.

▼B

3. Võttes vajalikul määral arvesse siseriiklikke õigusakte, on võimalik lõikes 2 nimetatud õiguskaitsevahendeid kasutada eraldi või koos ühe ja sama majandusharu mitme müüja või teenuste osutaja või nende ühingute vastu, mis kasutavad või soovivad kasutada samu või samalaadseid üldisi lepingutingimusi.

Artikkel 8

Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi reguleerimisalas vastu võtta või säilitada asutamislepingule vastavad rangemad sätted, et tagada tarbijate kaitstuse kõrgem tase.

▼M1*Artikkel 8a*

1. Kui liikmesriik võtab vastu sätteid vastavalt artiklile 8, teavitab ta sellest ning kõikidest edasistest muudatustest komisjoni, eelkõige kui kõnealused sätted:

— laiendavad tingimuste ebaõigluse kontrolli eraldi kokku lepitud lepingutingimustele, hinna ja tasu piisavusele või

— sisaldavad loetelu ebaõiglaseks peetavatest lepingutingimustest.

2. Komisjon tagab, et lõikes 1 osutatud teave on tarbijatele ja kauplajatele kergesti kättesaadav, muu hulgas spetsiaalsel veebilehel.

3. Komisjon edastab lõikes 1 osutatud teabe teistele liikmesriikidele ja Euroopa Parlamendile. Komisjon konsulteerib kõnealuse teabe asjus sidusrühmadega.

▼M2*Artikkel 8b*

1. Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Liikmesriigid võivad selliste karistuste puhul piirduda olukordadega, kus lepingutingimused on liikmesriigi õiguses sõnaselgelt määratletud ebaõiglastena, sõltumata asjaoludest, või kui müüja või teenuste osutaja jätkab selliste lepingutingimuste kasutamist, mis on artikli 7 lõike 2 alusel tehtud lõpliku otsusega tunnistatud ebaõiglasteks.

3. Liikmesriigid tagavad, et karistuste määramisel võetakse asjakohasel juhul arvesse järgmisi kriteeriume, mille loetelu on mitteamendav ja näitlik:

- a) rikkumise laad, raskusaste, ulatus ja kestus;
- b) meetmed, mille müüja või teenuste osutaja on võtnud tarbijate kantud kahju leevendamiseks või heastamiseks;
- c) müüja või teenuste osutaja toime pandud varasemad rikkumised;
- d) rikkumisest müüjale või teenuste osutajale tulenenud rahaline kasu või rikkumise abil välditud kahju juhul, kui asjakohased andmed on kättesaadavad;

▼M2

- e) müüjale või teenuste osutajale teistes liikmesriikides sama rikkumise eest määratud karistused piiriüleste juhtumite puhul, kui teave selliste karistuste kohta on kättesaadav Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/2394 ⁽¹⁾ loodud mehhanismi kaudu;
 - f) juhtumi asjaolude suhtes kohaldatavad muud raskendavad või kergendavad tegurid.
4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et kui karistusi tuleb määrata vastavalt määruse (EL) 2017/2394 artiklile 21, hõlmavad need kas võimalust määrata trahve haldusmenetluses, võimalust algatada kohtumenetlus selliste trahvide määramiseks või mõlemat, ning trahvi maksimumsuurus on vähemalt 4 % müüja või teenuste osutaja aastakäibest asjaomases liikmesriigis või asjaomastes liikmesriikides.
5. Kui trahv tuleb määrata kooskõlas lõikega 4, aga teave müüja või teenuste osutaja aastakäibe kohta ei ole kättesaadav, näevad liikmesriigid ette võimaluse määrata trahve, mille maksimumsuurus on vähemalt 2 miljonit eurot.
6. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 28. novembriks 2021 lõikes 1 osutatud normidest ja meetmetest ning teavitavad komisjoni viivitamata nende hilisematest muudatustest.

▼B*Artikkel 9*

Komisjon teeb Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettekande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta hiljemalt viis aastat pärast artikli 10 lõikes 1 nimetatud tähtpäeva.

Artikkel 10

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 31. detsembril 1994. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kõnealuseid sätteid kohaldatakse kõigi lepingute suhtes, mis on sõlmitud pärast 31. detsembrit 1994.

2. Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetavate siseriiklike põhiliste õigusaktide teksti.

Artikkel 11

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1).

LISA

TINGIMUSED, MILLELE ON VIIDATUD ARTIKLI 3 LÕIKES 3

1. Tingimused, mille eesmärk või tagajärg on:

- a) müüja või teenuste osutaja õigusliku vastutuse välistamine või piiramine tarbija surma või tervisekahjustuse korral, mis tuleneb kõnealuse müüja või teenuste osutaja tegevusest või tegevusetusest;
- b) tarbija õigushüve sobimatu välistamine või piiramine, võrreldes müüja või teenuste osutaja või teise osapoollega, juhul kui müüja või teenuste osutaja jätab täielikult või osaliselt täitmata lepingulised kohustused või täidab neid ebapiisavalt, sealhulgas mis tahes võlanõude hüvitamise võimalus, mis tarbija võib müüja või teenuste osutaja vastu esitada;
- c) tarbijale siduvad lepingud, kusjuures müüja või teenuste osutaja tegevus on seotud tingimusega, mille täitmine oleneb üksnes tema enda tahtest;
- d) müüja või teenuste osutaja võimalus kinni pidada tarbija makstud summad, kui tarbija otsustab lepingu sõlmimisest või selle täitmisest loobuda, kusjuures tarbija ei saa müüjalt või teenuste osutajalt hüvitust samaväärse summa ulatuses, kui lepingu lõpetajaks on müüja või teenuste osutaja;
- e) ülemäära suure hüvitussumma nõudmine tarbijalt, kes ei täida oma kohustust;
- f) võimaldada müüjal või teenuste osutajal lõpetada leping suvaõiguse alusel, kusjuures tarbijale ei anta sama võimalust, või võimaldada müüjal või teenuste osutajal kinni pidada summad teenuste eest, mida ta ei ole veel osutanud, kusjuures müüja või teenuste osutaja on lepingut lõpetav osapool;
- g) anda müüjale või teenuste osutajale võimalus lõpetada tähtajatu leping, sellest mõistliku aja jooksul ette teatamata, välja arvatud siis, kui lepingu lõpetamiseks on tõsised põhjused;
- h) pikendada automaatselt tähtajalist lepingut, kui tarbija ei ole vastupidist avaldust esitanud ning tähtaeg, mis on määratud tarbijale lepingu lõpetamise soovist teatamiseks, lõpeb põhjendamatult vara;
- i) siduda tarbija pöördumatult tingimustega, millega tarbijal ei olnud tegelikke võimalusi tutvuda enne lepingu sõlmimist;
- j) anda müüjale või teenuste osutajale võimalus muuta lepingutingimusi ühepoolset, ilma mõjuva, lepingus kindlaksmääratud põhjusega;
- k) anda müüjale või teenuste osutajale võimalus muuta toote või osutatava teenuse omadusi ühepoolset ning ilma mõjuva põhjusega;
- l) anda võimalus, et müüja või teenuste osutaja määrab kauba hinna tarnimise ajal või tõstab kauba või teenuse hinda, ilma et tarbijal oleks kummalgi juhul õigus leping lõpetada, kui lõplik hind on liiga kõrge, võrreldes lepingu sõlmimise ajal kokkulepitud hinnaga;
- m) anda müüjale või teenuste osutajale õigus otsustada, kas tarnitav kaup või osutatavad teenused on lepingule vastavad, või anda müüjale või teenuste osutajale ainuõigus tõlgendada ükskõik millist lepingutingimust;

▼B

- n) piirata müüja või teenuste osutaja kohustust täita oma esindajate võetud kohustusi või siduda oma kohustuste täitmine mingi konkreetse vormi-nõudega;
- o) kohustada tarbijat täitma kõiki kohustusi, kui müüja või teenuste osutaja jätab oma kohustused täitmata;
- p) võimaldada müüjal või teenuste osutajal tarbija nõusolekuta loovutada oma lepingujärgsed õigused ja kohustused, kui see võib vähendada tarbi-jale antavaid garantiisid;
- q) jätta tarbija ilma õigusest võtta õiguslikke meetmeid või kasutada mis tahes muud õiguskaitsevahendit või tarbija kõnealust õigust piirata, eelkõige nõudes, et tarbija kasutaks vaidluste lahendamiseks üksnes arbi-traažimenetlust, mida õigusnormidega ei reguleerita, lubamatult piirata tarbijale kättesaadavaid tõendeid või panna tarbijale tõendamiskohustus, mis kohaldatava seaduse alusel peaks olema teise lepinguosalise ülesanne.

2. Punktide g, j ning l reguleerimisala

- a) Punkt g ei takista tingimuste kehtestamist, mille kohaselt finantsteenuste osutaja jätab endale õiguse ühepoolsetl ning teatamata lõpetada tähtajatu leping, kui on olemas mõjuv põhjus ning kui teenuste osutaja on kohus-tatud sellest viivitamata teisele lepinguosalisele või teistele lepinguosalis-tele teatama.
- b) Punkt j ei takista tingimuste kehtestamist, mille kohaselt finantsteenuste osutaja jätab endale õiguse teatamata muuta tarbija poolt või tarbijale makstavat intressimäära või finantsteenuste eest tasutavate muude maksude suurust, kui on olemas mõjuv põhjus ning kui teenuste osutaja on kohus-tatud sellest teist lepinguosalist või teisi lepinguosalisi esimesel võimalusel teavitama ning lepinguosaline või lepinguosalsed võivad soovi korral lepingu kohe lõpetada.

Punkt j ei takista samuti tingimuste kehtestamist, mille kohaselt müüja või teenuste osutaja jätab endale õiguse muuta ühepoolsetl tähtajatu lepingu tingimusi, kui ta on kohustatud sellest tarbijale mõistliku aja jooksul teatama ning kui tarbija võib lepingu soovi korral katkestada.

- c) Punkte g, j ning l ei kohaldata:
 - väärtpaberite, rahastamisvahendite ja muude toodete või teenustega seotud tehingute suhtes, kui hind on seotud börsinoteeringu või börsiindeksi või finantsturu kursi kõikumistega, mida müüja või teenuste osutaja ei saa mõjutada,
 - lepingute suhtes, mis on seotud välisvaluuta ostu või müügiga, reisit-šekkide või rahvusvaheliste maksekorraldustega välisvaluutas.
- d) Punkt l ei takista hinnaindekseerimisklauslite rakendamist, kui need on seadusega lubatavad ning kui hindade muutumist täpselt kirjeldatakse.